

The background of the cover is a close-up photograph of a woman's face, tinted with a cool blue hue. Overlaid on the right side of her face are intricate, semi-transparent red floral patterns, including stems and leaves, which appear to be layered over the image. The overall aesthetic is artistic and ethereal.

**Aurora
Venturini**

Sesternice

Aurora Venturini

Sesternice

Aurora Venturini

Sesternice

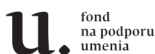
Preložila Barbara Sigmundová

ODEON

Aurora Venturini
LAS PRIMAS

Copyright © 2007, Liliana Viola, Heir of Aurora Venturini
Translation rights arranged by Agencia Literara CBQ
Copyright © Mariana Enriquez, 2020
Translation © 2023 by Barbara Sigmundová
Jacket design © 2023 by Nikola Janíčková
Slovak edition © 2023 by IKAR, a.s.

Publikáciu z verejných zdrojov podporil
Fond na podporu umenia.
Preklad diela podporil z verejných zdrojov formou štipendia
Fond na podporu umenia.

Štvrtého decembra 2007 udelila porota v zložení
Juan Ignacio Boido, Juan Forn, Rodrigo Fresán, Alan Pauls,
Sandra Russo, Guillermo Saccomanno a Juan Sasturain
cenu Premio Nueva Novela denníka Página/12 a banky Banco
Provincia románu Las primas (Sesternice), ktorý bol prihlásený
pod pseudonymom Beatriz Portinari.

Zo španielskeho originálu Las primas (Tusquets Editores,
Barcelona 2020) preložila Barbara Sigmundová.
Redigovala Lucia Halová.
Korigovali Lucia Halová, Barbora Kráľová.
Obálku navrhla Nikola Janíčková.
Technická redaktorka Helena Oleňová.
Vydalo vydavateľstvo IKAR, a.s. – ODEON, Bratislava
v roku 2023 ako svoju 2 079. publikáciu v elektronickej podobe.
Sadzba a zalomenie do strán ITEM, spol. s r. o., Bratislava.

ISBN 978-80-551-8956-7

PROLÓG

Bolo chladno, aspoň tak si to vybavuje moja nespoľahlivá pamäť. Čítala som si v posteli, na nočnom stolíku čakala šálka kávy a na dlážke okolo postele ležali provizórne zviazané rukopisy románov prihlásených do súťaže Premio Nueva Novela, ktorú udeľuje denník Página 12. V roku 2007 ma pozvali do predvýberovej komisie. Rukopis románu *Sesternice* sa od ostatných odlišoval už na prvý pohľad. Bol napísaný na stroji – vtedy už čosi nezvyčajné – a preklepy autorka zatrela tekutým korektorom, pričom v niektorých vetách poľfkala aj správne slová, ale to mi neprekážalo, textu sa dalo rozumieť. Rozprávačka *Sesterníc* na mňa od začiatku veľmi silno zapôsobila. Ako sa radikálne vyhýba interpunkcii, pretože ju vraj unavuje; s akou brutalitou odhaľuje nešťastné osudy postáv, ako u nej nezvyčajne absentuje súcit pri opisoch rodiny. „Aby som nepovedala rovno že sme neboli normálne, poviem že sme neboli obyčajné,“ predstavuje sa rozprávačka Yuna, dievča s oslabeným intelektom (Aurora by

nikdy taký korektný výraz nepoužila. Yunu by označila za retardovanú). Jej sestra Betina trpí ťažkým telesným i duševným postihnutím, je odkázaná na invalidný vozík, nerozpráva a navštevuje špeciálne zariadenie. Yuna ho nazýva ústavom, kde sa vraj starajú o podobné beznádejné prípady. Práve scéna z ústavu ma zasiahla tak hlboko, až som takmer vykrikla: „Toto má byť čo? Kto to napísal? Čo tým chcel povedať?“ Mám na mysli túto scénu: „Keď som čakala, kým sa Betine skončí vyučovanie, prechádzala som sa po chodbách toho domu hrôzy. Videla som, ako do miestnosti vošiel kňaz s miništrantom. Ktosi mu podal plachtu teda dušu. Kňaz ju pokropil svätenou vodou a povedal, keď máš dušu, nech ťa prijme Boh do svojho náručia. Komu alebo čomu to vravel? Prišla som bližšie a uvidela významnú rodinu z Adrogué. Na stole ležala akási knedľa zabalená v hodvábnej šatke. Lenže nebola to knedľa ale čosi, čo vyvrhla ľudská maternica, inak by to kňaz nepokrstil. Spýtala som sa na to jednej sestričky a tá povedala že tento významný pár sem nosí krstiť takéto knedle každý rok. Doktor im radil aby sa už nesnažili rozmnožovať lebo sa im nedá pomôcť, no oni na to že sú presvedčení katolíci, a preto nesmú prestať plodiť. Aj keď som postihnutá, zdalo sa mi to odporné ale nemohla som to povedať nahlas. V ten večer som od hnusu nedokázala nič zjesť.“

Dočítala som román a myslím, že hneď na ďalší deň som zavolala Liliane Viola, ďalšej členke komisie, aby som sa s ňou podelila o svoj úžas, zmätok aj obdiv. Však je ten román geniálny? Je to tým, že je taký odvážny alebo že je taký výstredný? Je to preto, že nič podobné tomuto textu podľa mňa nevychádza? Či preto, že hlas, ktorým prehovára, je celkom neznámy? Kto by mohol byť autorom či autorkou? Liliana už tiež *Sesternice* dočítala a zanechali v nej podobný dojem, niečo medzi fascináciou a rozpakmi. Zrejme sme si obe uvedomovali, že ak aj porota pochopí, aký radikálny je tento príbeh a text, môže vyhrať. A vyhral.

Aurora Venturini získala cenu Premio Nueva Novela vo veku osemdesiatpäť rokov. Na slávnostnom odovzdávaní pôsobila ako pankáčka. Bola vychudnutá, na jej nezameniteľnej tvári sa miesila nevinnosť s výsmechom a bodavým pohľadom malých čiernych očí si všetkých neúprosne premeriavala. Povedala: „Konečne som natrafila na čestnú porotu.“ Mala na konte desiatky vydaných kníh. Kedysi bola peronistka, kamarátila sa s Evitou, po vojenskom prevrate v roku 1955 žila v exile v Paríži, vo Francúzsku sa skamarátila s Violette Leduc a spoznala viacerých existencionalistov. Mýty o nej sa neustále množia, a kým žila, vedome ich živila: od detstva videla duchov a v Buenos Aires sa priatelila s Victoriou Ocam-

po či s Borgesom (v hlavnom meste Argentíny žila sedemnášť rokov, väčšinu života strávila v La Plate); bola grafomanka; chovala pavúky ako domáce zvieratká; keď spadla z postele a hospitalizovali ju s viacnásobnými zlomeninami, prežila peklo a skamarátila sa s istým kňazom, ktorý pôsobil ako exorcista. Nezáleží na tom, čo z toho je pravda a čo výmysel, lebo pravdivé sú jej knihy. Väčšina vyšla v nezávislých vydavateľstvách a mnohé získali lokálne ocenenia. Všetky sú jedinečné a všetky sa posadnuto venujú jedinej téme: rodine.

Sesternice je príbeh o rodine a o ženách. Aurora ho označila za autobiografický román. „Nie som a nikdy som nebola veľmi rodinne založená, no keď píšem, vždy je to o mojej rodine alebo o rodine ako takej,“ tvrdila. „Všetky moje postavy sú obludné. Pochádzam z obludnej rodiny a nič iné nepoznám. Ani ja nie som úplne bežný človek. Som čudná entita, ktorá túži len písať. Nie som spoločenská. S ľuďmi sa stretávam len na Štedrý deň.“ Román *Sesternice* je monológ idiotky, ktorý však neprekypuje zúrivosťou, skôr nepokojom, a predovšetkým hnušom. Muži v jej rodine absentujú a tí, čo jej vstúpia do života, sú násilníci. Ničia krehké ženské telá s ľahostajnosťou, ktorá je vlastná podradným darebákom. Príbeh románu sa odvíja v štyridsiatych rokoch minulého storočia. Matka protagonistky je

učiteľka „s trstenicou“, čo je pre ženu prestížne povolanie, ale zároveň jedno z mála možných zamestnaní. Yune sa podarí z rodičovského domu vymaniť (aspoň mentálne) vďaka tomu, že maľuje, má talent a pomôže jej učiteľ, ktorý ju presvedčí, aby študovala výtvarné umenie a začala svoje diela vystavovať. Napriek tomu navždy zostane pripútaná k trpiacim ženským telám svojich príbuzných: tety Nené, sesterníc Cariny a Petry i tichej Rufiny, a k pochmúrnosti predmestského domu plného smútku, po ktorom sa jej sestra Betina presúva na vozíku, bľaboce a slintá. „... namaľovala som tieň, nemohla som si pomôcť lebo nosím vnútri toľko tieňov že keď ma už príliš sužujú (tamže), vychrlím ich zo seba na plátno.“ Výrazom „tamže“ Yuna označuje slová, ktoré si vyhľadá v slovníku (ako v tomto prípade „sužovať“), pretože má obmedzenú slovnú zásobu a píše proti jazyku a konvenciám písaného textu. Jej reč je prostá a s touto prostorekosťou opisuje nielen svoj prechod do dospelosti, ale aj iniciáciu ďalších odvrhnutých a zneučených dievčat. Prvá zo sesterníc, ktorú zneužijú, je Carina. Otehotnie so susedom („zelovocárom“ – predavačom ovocia, zeleniny a kvetov) a teta Nené rozhodne, že si dieťa musí dať vziať. V argentínskej literatúre nenájdeme veľa potratov a toto svedectvo podrobne zachytáva nebezpečenstvo nelegálnych zákrokov: „Prišla

doktorka, ktorá vôbec nevyzerala ako doktorka ale ako tuctová ženská. Spýtala sa ktorá z nás je pacientka a v koľkom je mesiaci, na čo jej teta Nené povedala že v treťom a nejaké drobné a ja som vedela že o deťoch sa hovorí že nosia chlieb do domu ale teta Nené hoci občas ani na chlieb nemala sa nad tým bábätkom nezľutovala, nech by jej prinieslo bárskoľko drobných. Pod' ďalej, povedala doktorka, a Carina vošla celá roztrasená a teta sa spýtala, či môže ísť s ňou ale doktorka na to že nie a zavrela za sebou dvere. Odvedľa sa čoraz hlasnejšie ozývalo rinčanie kovových nástrojov.“ Carinin potrat nedopadne dobre, no nebudeme prezrádzať viac, iba to, že Carinina sestra Petra, mladá liliputánka, ktorá sa od adolescencie živí ako prostitútka, ju pomstí. Sesternice Yuna a Petra sú spojenkyne a pokúšajú sa preťať dlhý reťazec zneužívania, ktorého sú samy obeťami, no v tomto pesimistickom a brutálnom románe bez jasných hrdiniek, románe o extrémnych, chorých, posadnutých a trýznených ženách, je každá snaha márna. Auroru Venturini fascinoval čierny humor, krutosť a ohavnosť. Sama sa považovala za nenormálnu a verila v deformovanú, ale zároveň hravú literatúru. *Sesternice* neraz čitateľa nahlas rozosmievajú provokáciami či nečakanými rozhodnutiami. Telá sa ocitajú v hraničných situáciách a text tryská ako krv. Aurora Venturini vďaka

Sesterniciam dosiahla slávu, po ktorej túžila celý život, a vychutnala si ju tak, ako to len ona vedela: s ironickou prezieravosťou vystavila na obdiv jazyky obľudne talentovanej ženy, ktorá vytvorila samu seba.

MARIANA ENRIQUEZ

PRVÁ ČASŤ

POSTIHNUTÉ DETSTVO

Moja mama bola učiteľka v škole na predmestí, s trstenicou, v bielom plášti a strašne prísna ale priemerne chápacé deti zo strednej a nižších vrstiev učila dobre. Jej najlepším žiakom bol skladníkov syn Rubén Floriandi. Tých čo sa nevedeli vpratať do kože, mama švihla po hlave trstenicou a poslala do kúta so somárskymi ušami z červeného kartónu. Málokto si dovoľoval znova vystrájať. Mama tvrdila že trstenica je najlepšia učiteľka. Tretiaci ju volali slečna hoci bola vydatá lebo môj tatko ju opustil, nevrátil sa a neplnil si povinnosti *patris familiae*. Mama učila ráno a vracala sa domov o druhej popoludní. Obed bol už navarený lebo Rufina, naša svedomitá počerná slúžka, vedela aj variť. Jej každodenných mäsových vývarov som mala plné zuby. Na dvore kotkodákal kurín čo nás živil, a na malej hriadke pučali tekvice, zlaté slnka ktoré akýmsi zázrakom popadali z neba na zem, aby tu rástli vedľa fialiek a dengľavých ruží, nikto sa o ne nestaral a predsa sa vytrvalo snažili rozvoňať tú úbohú stoku.

Nikdy som nikomu nepovedala že som sa naučila čítať čas z ručičiek hodín až ako dvadsaťročná. Toto priznanie ma zahanbuje a prekvapuje. Keď sa o mne dozviete viac, zistíte prečo. V pamäti sa mi vynára kopa otázok no predovšetkým jedna: koľko je hodín? Čestné slovo, nevedela som to vyčítať z ciferníka a hodiny mi naháňali strach, presne ako zvuk kolies sestrinho invalidného vozíka.

Síce bola ešte sprostejšia než ja a nevedela čítať knihy ale hodiny rozoznala. Aby som nepovedala rovno že sme neboli normálne, poviem že sme neboli obyčajné.

Brm, brm, brm... mrmlala si moja sestra Betina, keď svoju úbohosť prevážala po kamennej dlažbe nášho dvorčeka. Od bublavého bľabotania mala tá blbaňa večne zababranú bradu. Chudera Betina. Omyl prírody. Tak ako ja, ďalší omyl, a najväčšia chudera bola naša mama. Zabudnutá s obludami na krku.

Ale v tomto svinskom svete sa deje kadečo takže nemá zmysel pre nič a pre nikoho sa príliš trápiť.

Občas si myslím že sme len sen alebo nočná mora, ktorá sa zhmotňuje každý deň ale kedykoľvek môže zmiznúť. Nepremietne sa už na plátno duše a nebude nás viac mučiť.

BETINA TRPÍ SICHICKOU CHOROBOU

Tak znela diagnóza sichiologičky ale neviem, či som ju zopakovala správne. Moja sestra mala pokrivenú chrbticu a posediačky vyzerala ako chrobák s krátkymi nožičkami a dlhočiznými rukami. Tetka čo nám chodila štopkať pančuchy, tvrdila že mamu asi v oboch tehotenstvách bili ale viac keď čakala Betinu.

Spýtala som sa tej sichiologičky, fúzatej slečny so zrasteným obočím, čo znamená slovo sichický.

Povedala mi že to súvisí s dušou ale že to pochopím, až keď vyrastiem. Predstavila som si že duša je ako biela plachta vnútri tela, a keď sa zašpiní, z človeka sa stane idiot. Tak ako Betina a tak trochu ako ja.

Betina brbotala, vozila sa okolo stola a ja som si začala všímať že cez dieru medzi operadlom a sedadlom invalidného vozíka jej vytŕča akýsi chvostík. Pomyslela som si že je to určite duša, ktorá z nej pomaly vypadáva.

Na ďalší raz som sa opýtala sichiologičky, či duša nejako súvisí so životom, a ona že hej a dodala že

človek bez duše umrie a dobré duše po smrti idú do neba a zlé do pekla.

Brm, brm, brm... mrmlala si Betina a ľahala za sebou ufúľanú dušu, ktorá sa mi zdala každým dňom dlhšia, z čoho som usúdila že z nej čoskoro celkom vypadne a potom umrie. Nevadilo mi to lebo sa mi hnusila.

Pri obede som ju vždy musela kŕmiť ale naschvál som sa jej netriaľala do úst a strkala jej lyžičku do oka, do ucha či do nosa, až nakoniec som zamierila do papule. Ach, ach, ach... vzdychalo to špinavé chúďa.

Zdrapila som ju za vlasy, vopchala jej hlavu do taniery, aby konečne stíchla. Veď prečo mám pykať za chyby svojich rodičov. Chystala som sa jej pošľiapať chvostík duše ale odradil ma príbeh o pekle. Pred prijímaním som čítala katechizmus a „nezabiješ“ sa mi vrylo hlboko do pamäti. Ale jeden buchnúť dnes, druhý zajtra, a chvostík rástol aj keď si to nikto nevšímal. Ja áno a tešila som sa.

RÔZNE ÚSTAVY PRE RÔZNYCH ŽIAKOV

Betinu som vždy odtlačila na vozíku do jej ústavu a potom som odkráčala do toho svojho. Betinin ústav navštevovali vážnejšie prípady. Napríklad prasací chlapec s rypákom a malými uškami na obrovskej bravčovej gebuli, ktorý jedol zo zlatého tanierika a pil zo zlatej šáločky. Držal si ju tučnými labkami s kopytami, sľkal ako keď sa voda prudko leje do jamy, a keď jedol tuhé, hýbali sa mu čeľuste aj ušká ale nedarilo sa mu žuť lebo tesáky mu trčali z papule ako diviakovi. Raz sa na mňa pozrel. Oči mal ako dve nevýrazné guľičky zaborené v sadle a keď sa na mňa zadíval, vyplazila som mu jazyk a vtedy zakrochkal a zhodil tácku na zem. Hneď dobehli ošetrovatelia a museli ho upokojiť tak že ho spútali ako zviera. Veď ním aj bol.

Keď som čakala, kým sa Betine skončí vyučovanie, prechádzala som sa po chodbách toho domu hrôzy. Videla som, ako do miestnosti vošiel kňaz s miništrantom. Ktosi mu podal plachtu teda dušu. Kňaz ju pokropil svätenou vodou a povedal, ak máš

dušu, nech ťa prijme Boh do svojho náručia. Komu alebo čomu to vravel? Prišla som bližšie a uvidela významnú rodinu z Adrogué. Na stole ležala akási knedľa zabalená v hodvábnej šatke. Lenže nebola to knedľa ale čosi, čo vyvrhla ľudská maternica, inak by to kňaz nepokrstil. Spýtala som sa na to jednej sestričky a tá povedala že tento významný pár sem nosí krstiť takéto knedle každý rok. Doktor im radil aby sa už nesnažili rozmnožovať lebo sa im nedá pomôcť, no oni na to že sú presvedčení katolíci, a preto nesmú prestať plodiť. Aj keď som postihnutá, zdalo sa mi to odporné ale nemohla som to povedať nahlas. V ten večer som od hnusu nedokázala nič zjesť.

A duša mojej sestry každý deň rástla. Bola som rada že ocko odišiel.